

GRACIAS A DIOS POR CHILE

Paul Meijers

Aan de buis gekluisterd! Stil wachtend, de spanning voelend van al die mensen, familie, vrienden, de president, reddingswerkers, de ingenieurs, de verzorgers, op de Fénix-2-capsule, die de eerste kompel terug brengt aan de oppervlakte. Op veertien oktober, om twaalf minuten na middernacht (lokale tijd) opende de kooi en viel Florencio Avalos zijn wachtende zontje huilend in de armen. De Chileense president Piñera heet hem welkom terug. Chili staat op zijn kop. “Chi-chi-chi, li-li-li”. Toeters, ballonnen, de ontlading is groot.

En even moet ik denken aan mijn grootvader die veertig jaar ondergronds heeft gewerkt in de Oranje Nassau I kolenmijn te Heerlen. Even moet ik denken aan al zijn historische verhalen over het zwarte goud, de instorting van de schacht waar hij werkte en werd getroffen door de grote schrik en angst van iedere mijnwerker. Gracias a Dios, grootvader bleef in een ladder hangen, onder zich de diepte van de ingestorte schacht. Zijn leven werd gered. Paard en wagen bracht hem thuis. Verhalen van vroeger, thans weer zo kortbij. De teisterende crisisjaren na 1930 met een massale werkloosheid. Veertien gulden per week was zijn loon. Dagelijks op z'n fiets naar de mijn. En bij thuiskomst stonden vaak fietsen op hem te wachten die hij repareerde voor de jus op de aardappelen van zijn drie kinderen.

Ondergronds waren meer muizen dan mijnwerkers. De jas werd in de nabijheid van het werkpunt aan een draad aan een kap van de galerij gehangen en de boterhammen werden in de zakken of in de mouwen gestopt. Onder de jassen werden vaak slechts wat snippers papier gevonden. De muizen hadden hun feestmaal reeds opgepeuzeld. Ondergronds werden paarden gebruikt voor het trekken van volle wagentjes met kolen. Volgens streng voorschrift mochten de paarden Leo en Nero slechts tien karretjes vooruittrekken. Wanneer ze meer dan tien maal de ruk van de koppeling tussen de wagentjes voelden weigerden ze te lopen. Bij ieder bezoek aan mijn grootvader vertelde hij hartstochtelijk over zijn leven ondergronds. Verhalen over de jaren na de Tweede Wereldoorlog, verhalen over de instortingen, het verlies van collegae, de stoflongen. Het zwarte verdriet.

Zijn mijnlamp nummer 870 staat op mijn werkkamer te pronken. In de lade van mijn bureau zijn eerste fondsboekje, nummer 28189 vermeldende zijn eerste afdaling op 13 september 1918 in de schachten van de kolenmijn. Op mijn bureau de foto van mijn trotse kleine, grote grootvader, de mijnwerker in hart en nieren. Na veertig jaar ondergronds viel zijn laatste druppel zweet onder de grond en druppelde er een traan langs zijn gegroefde mond. De steenkolen waren voor hem brokken van ellende en vreugde. In de Oranje Nassau I kreeg de laatste brok kolen op 31 december 1974 zijn eindbestemming bovengronds. Het delven van het zwarte goud in het Limburgs land was definitief voorbij. De laatste steenkolen werden omhoog gehaald uit de Oranje Nassau I mijn in Heerlen. Einde van een tijdperk. De laatste wagen boven de grond en nog een keer waste de kompel zich het kolengruis uit zijn haren en zijn gezicht. Het zwarte verdriet spoelde op 1 augustus 1976 definitief in de riolering van het

Arbeitsamt toen de *lange Jan* van de Heerlense mijn werd opgeblazen. Het zweet en stof van de laatste kompels vond zijn rustplaats ver onder de grond.

De magie van Chili doet het verre Limburgse verleden even herleven. 33 mijnwerkers overleefden 68 dagen lang 625 meter onder de grond. Toeval, of de hand van God! De redding begon op 13-10-10, opgeteld 33. Een getal dat thans een magische lading heeft gekregen in het diepgelovige Zuid-Amerikaanse land. De 33 kompels zaten sinds 5 augustus, in week 33 van het jaar, vast in de mijn. De tekst van hun eerste briefje, hun eerste levensteken, bevatte inclusief de spaties 33 tekens. Het boren van de reddingstunnel duurde exact 33 dagen. De T-130-boormachine moest het werk 33 keer onderbreken. De leeftijd van Jezus was 33 jaar. Iedereen dacht dat alle mijnwerkers de ramp niet hadden overleefd. De redding van de 33 kompels gaat de trotse bevolking van Chili definitief veranderen. Chili staat op de kaart! De ambulances deden er exact 33 minuten over om van de mijn naar het ziekenhuis in het nabij gelegen Copiapó te rijden. Journalisten uit exact 33 landen waren geaccrediteerd om de reddingsactie te verslaan.

Het "*aanzünden*" van de mijnlamp hoeven deze kompels nooit meer te doen. De mijn gaat dicht. Hun toekomst is ongewis. Hun leven zal nooit meer hetzelfde zijn. De een wordt schrijver, de ander een bekende TV-persoonlijkheid. De een krijgt sterallures, de ander belandt berooid, aan de drank, ver verwijderd van allen die hem liefhadden in een psychiatrische inrichting. De filmproducenten slijpen hun messen. De president staat hoog in de peilingen. De grote wielen boven de schachten van de San José mijn die onophoudelijk draaiden staan angstvallig stil. De droge woestijnwind in de Atacama-woestijn zal de wapperende kleurrijke vlaggen bij de San José mijn snel doen verbleken. De ballonnen drijven op grote hoogte richting de Atlantische oceaan. Misschien is het een baken voor Laura Dekker, eenzaam zoekend met zeilboot Guppie naar de eerste tekens van leven.

Wat overblijft op mijn stille werkkamer, is slechts een gedachte, een glimlach en een knipoog naar mijn grootvader. Ik berg zijn mijnwerkersboekje op in de lade. Ik ruik aan het oude papier. Vóór mij de mijnlamp, een stille groet, een baken met geluksnummer 870.

"Glück Auf"